

DOKUMENT

Guilian Costard "street medic" visar en av sina gamla skador på foten. Han har gjort "minst ett hundratal" första hjälpen-insatser sedan gula västarna började demonstrera.

Kravallpolis beväpnad med tårgas- och gummibollsprojektiler står beredda i hörnan Boulevard Saint Martin.

BILDER EMMA SOFIA DEDORSON

"Nej till lemlästningen, nej till tortyren" står det på den gula västen. "Flashballs" är de gummibollsprojektiler som kravallpolisen (i bakgrunden) använder regelbundet.

Arbetslöse Gwendal Leroy förlorade synen på ena ögat då han träffades av "något" precis då polisen besköt demonstranterna med gummibollsprojektiler.

BILD PRIVAT

Vanessa Langard dagen efter att hon träffats av en flashball i ansiktet.

BILD PRIVAT

FRIHET, JÄMLIKHET

Skallskador, förlorade ögon och avslitna fingrar. Fransk polis använder rutinemässigt vapen som de flesta EU-länder förbjudit – gummiprojektilen LBD40 och tårgasgranaten GLI-F4 som ofta orsakar allvarliga skador. Dagens ETC har träffat drabbade, demonstranter och poliser.

11 maj 2019. Place de la République, Paris. Akt 26 – den 26:e lördagen av gula västar-protester sedan november 2018 har precis avslutats och västarna börjar samlas på torget. De är färre än tidigare helger – men fortfarande hundratal.

– Det är olika vecka från vecka, säger Thierry Donac, gul väst från Toulouse på besök i huvudstaden.

– Stanna kvar till efter fem om du vill gråta. Det är då de börjar med tårgasen, säger han och rycker på axlarna.

– Annars skulle vi väl vara kvar här hela natten.

Gatuväldet har blivit vardag. I andra änden av torget skejtar ung-

domar och det finns en lekhörna full med familjer med småbarn. Runt statyn av nationalsymbolen Marianne samlas allt fler gula västar och – som Thierry Donac förutspådde – vid femsnåret dyker de upp: Ett tjugotal piketbussar fulla med kravallpolisen CRS. De gula västarna buar och familjerna börjar röra sig hemåt. Bussarna parkerar längs med Boulevard Saint Martin – med uppsikt över Place de la République.

Färre på gatorna

Gula västarna demonstrerar varje lördag i hela Frankrike – men blir allt färre. En del vågar

inte längre. 28-åriga Gwendal Leroy från Finistère förlorade sitt vänstra öga den 19:e januari i år. Arbetslös och med en känsla av att vara bortglömd drog han på sig den gula västen.

– Jag ville ha social, skattemässig och klimatmässig rättvisa. Vi ur de lägre klasserna attackeras med höga skatter och högre livsomkostnader. Det är djupt orättvist, säger Gwendal Leroy till Dagens ETC.

Demonstrationen blev våldsam efter att en kamrat blivit "relativt provocerad" av en kravallpolis.

– Vi är där för att visa vår ilska. Men han skrek bara, vi är inga vandaler. Det finns vandaler

Thierry Donac

PÅ PLATS
EMMA SOFIA DEDORSON
dagens@etc.se

**DETTA ÄR EN
BERÄTTELSE
FINANSIERAD VIA
FOLKETS PRESSTÖD**

SWISH 123 508 75 49 ELLER
BG 675-0855 ELLER
ANVÄND KORT PÅ ETC.SE

som deltar i alla protester men de är ett fåtal, säger Gwendal Leroy.

Polisen började beskjuta folkmassan med gummikulor och tårgas. En annan demonstrant blev skrapad över hjässan av en gummikula och det bildades en mänsklig säkerhetskedja runt honom så att frivilliga kunde ge första hjälpen – Gwendal Leroy var en länk i kedjan. När ambulans kom till platsen upplöstes kedjan och det var när Gwendal Leroy var påväg därifrån som det small. Han vet inte vad det var som träffade honom i ansiktet – bara att det gjorde honom blind på ena ögat.

Träffad i ansiktet

I december 2018 satte 34-åriga Vanessa "Ness" Langard på sig en gul väst för att demonstrera på paradgatan Champs-Élysées i Paris. Hon bor i en förort där hon vårdar sin

Detta har hänt

Oktober 2018

● De gula västarna börjar dyka upp som en ostrukturerad proteströrelse mot höjda bensinpriser.

17 november 2018

● Gula västarnas "Akt ett", den första organiserade lördagsprotesten, genomförs.
● Rondeller och vägar blockeras och gator intas av protestanter i gula västar.
● Rörelsen rymmer olika politiska strömningar: från höger, vänster och extremhöger.

24 november 2018

● Våldsamma gula västar-demonstrationer i hela landet. 24 demonstranter och fem poliser skadas.

27 november 2018

● President Macron lovar att inte höja bensinpriset, bland annat.

1 december 2018

● Bilder av "Akt tre" kablas ut över världen. Utöver våldet, brinnande barrikader och tårgas som en dimma över Paris vandaliseras Triumfbågen. Demonstranternas våld står i fokus.

6 december

● Ett polisingripande mot protesterande högstadielver i Mantes-la-jolie blir symbol för franskt polisvåld. På en film syns hur barnen tvingats stå på knä med händerna på huvudet medan polisen hånar dem.

BILD KAMIL ZHINOGLU/AP

Demonstranter utklädda till Marianne, symbolen för den franska revolutionen.

BILD CHRISTOPHE ENA/AP

Väggmålning av gatuartisten PBOY, inspirerad av Eugène Delacroix klassiska tavla "Friheten på barrikaderna".

BILD FRANCISCO SECO/AP

Polis skjuter gummikulor mot demonstranter.

8 december

● "Akt 4". Rekordmånga 264 personer skadas under demonstrationer, varav 39 från ordningsmakten.

14 december

● Amnesty International kräver att Frankrike slutar använda övervåld mot protestanter, skolever och journalister.

7 januari 2019

● Premiärminister Edouard Philippe lovar prisar kravallpolisen och lovar möjlighet till ännu hårdare tag i och med den kommande anti-vandallagen.

15 januari 2019

● President Macron påbörjar sin stora, nationella debatt i Normandie för att tämja folkilskan. I tre månaders tid håller han rådslag med borgmästare landet runt och medborgare får delta indirekt.

26 januari 2019

● En av rörelsens frontpersoner Jérôme Rodrigues blir träffad i ena ögat av en av polisens gummiprojektiler.

2 februari 2019

● Gula västarna protesterar mot polisvåldet.

6 mars 2019

● FN påbörjar en oberoende utredning om franskt polisvåld. FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter Michelle Bachelet jämförde franskt polisvåld med det i Sudan, Zimbabwe och Haiti.

1 maj 2019

● Hundratusentals protestanter över hela Frankrike: Gula västar, syndikalister och autonoma separat. 24 demonstranter och 14 poliser skadas.

18 maj 2019

● Gula västarnas protest "Akt 27" inleds.

OCH GUMMIKULOR

mormor på heltid. Hon och ett par kompisar promenerade på en relativt folktom bit av avenyn när det "exploderade i ansiktet". Det finns filmat med mobiltelefoner ur flera vinklar: Ness Langard sjönk ihop med blod i hela ansiktet.

– Jag blev träffad av en Flashball (gummiprojektil) och fick opereras hela natten. Nu har jag förlorat tre fjärdedelar av synförmågan på ena ögat, en allvarlig blödning har skadat min hjärna och jag har tre metallplattor inopererade i ansiktet för att inte se deformerad ut, säger Ness Langard till Dagens ETC

Varken Ness Langard eller Gwendal Leroy deltar i lördagsdemonstrationerna längre.

– Jag kommer aldrig sluta protestera men jag vill inte förlora mitt andra öga. Om jag sätter på mig skydd riskerar jag höga böter

och ingen har kompenserat mig för mina skador, säger Gwendal Leroy.

– Jag vågar knappt gå ut längre så du kommer inte se mig i demonstrationstågen. Men protesterar på mitt vis. I dagens Frankrike finns det ingen frihet eller jämlikhet det är bara broderskap det finns gott om: Vi gula västar är en familj, säger Ness Langard.

Trotsar förbud

En grupp med vita hjälmar med röda kors kommer gående över Place de la République. Det är Coordination Premiers Secours France, den franska versionen av Street Medics – ett slags första hjälpen-aktivister som uppstod i medborgarrättsrörelsen i USA på 60-talet.

18-åriga Guilian Costard har varit aktiv ett halvår och har själv

Jag kommer aldrig sluta protestera men jag vill inte förlora mitt andra öga.

skadats av polisens vapen flera gånger – senast den första maj "som hade högst antal skadade hittills".

– Jag träffades i ljumsken. Den skadan visar jag helst inte – den är för intim. Men du kan få se märkena från när jag träffades på foten av en tårgasgranat för tre månader sedan.

Han visar upp rodnade märken på fotryggen. Guilian Costard och kollegorna bär gasmask, skyddsglasögon och hjälm trots att det är olagligt att "maskera sig". Polisen beslagtar rutinmässigt sådan skyddsutrustning i kontroller.

Amnesty International i Frankrike riktar kritik mot franska polisens övervåld samt den franska regeringen: Fredliga demonstranter, journalister och förstahjälpen-aktivister finns bland de skadade.

Särskild kritik ges den nya "anti-vandalist-lagen" som ska ge polis större befogenheter att gripa och attackera demonstranter.

– Vi vårdar alla, även poliser. Men det är mest demonstranter som skadas. Det värsta jag har sett är svåra skullskador och en man som fick flera fingrar avslitna, säger Guilian Costard.

Vid Boulevard Saint Martin ställer kravallpolisen upp i formation – beredda med LBD40 "Flashball"-projektiler och tårgas. En maskerad polisman signalerar till Dagens ETC att inte fotografera.

– Håll dig borta, vi ska skingra folksamlingen här nere, säger han. Tårgasen sticker i ögonen.

Guilian Costard meddelade senare att ingen på torget skadades allvarligt.

– Vi fick bara ge ögondroppar åt folk med sveda i ögonen. ●